

teuren betoogden evenwel dat de lezers minder op de 'koppen' zouden letten dan op de bron der berichten: een Duitse bron die als regel duidelijk aangegeven werd. Het oude systeem bleef dus gehandhaafd en gaf menige eerste pagina van *De Telegraaf* een uiterlijk dat met de doeleinden der Duitse propaganda overeenkwam.

★

Bij het grootste anti-revolutionaire dagblad, *De Standaard*,¹ begon de werkelijke crisis in oktober '40.

Het blad was, zoals wij al vermeldden, begin juli op grond van Colijns artikel tegen het Duitse witboek voor acht weken verboden. Eind augustus begon het weer te verschijnen, tot teleurstelling van *Generalkommissar* Schmidt die gehoopt had dat het aan de financiële gevolgen van het verschijningsverbod bezwijken zou. Schmidt blééf ontevreden en hij ging dus op de chef van de redactie, T. Cnossen (Colijn was hoofdredacteur maar deed niet meer dan af en toe hoofdartikelen schrijven), pressie uitoefenen om zijn koers te wijzigen. Cnossen weigerde en stuurde Schmidt een memorandum waarin hij, aldus Schmidt, uiteenzette dat het *De Standaard* 'unmöglich sei und dass man es von ihr unmöglich verlangen könne, den Nationalsozialismus zu propagieren.'² Schmidt ging toen overwegen, 'in die Redaktion der Zeitung einen Beauftragten zu setzen'³ – en zo een 'gemachtigde' was ook beschikbaar: de pro-Duitse journalist Max Blokzijl, de Berlijnse correspondent van het *Algemeen Handelsblad*, die door dat blad ontslagen was en naar ander werk omkeek; hij had in augustus met de Avro contact gehad inzake een reeks radiovoordrachten over Duitsland maar daar was nog geen vaste verbintenis uit ontstaan.

Kort nadat Schmidt Cnossens nota had ontvangen, kreeg deze te horen dat er aan Duitse kant over gedacht werd, Blokzijl aan de redactie van *De Standaard* toe te voegen. Even leek de bui nog over te drijven doordat Schmidt overwoog, Blokzijl te gebruiken om het *Algemeen Handelsblad* in het goede spoor te brengen, maar eind '40 werd duidelijk dat het toch *De Standaard* was die aan Blokzijl een plaats moest inruimen. Er werd onder leiding van Colijn driemaal over vergaderd door de raad van commissarissen waartoe o.m. dr. W. de Vlugt, burgemeester van Amsterdam, en oud-minister dr. J. J. C. van Dijk behoorden; ook Cnossen en de directeur van

¹ Gegevens in Cpz, 154. ² 'Bericht über die Dienstbesprechung bei GK Schmidt', 10 okt. 1940, p. 1. ³ A.v.